

Сергєєв О.В.

студент;

Сокиринська О.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

Білоцерківський національний аграрний університет

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ СМЕРТНОЇ КАРИ ЯК ОДНОГО ІЗ СПОСОБІВ ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЖИТТЯ ЛЮДИНИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Актуальність. На сьогодні смертна кара є актуальною темою з огляду на те, що у багатьох країнах світу згідно з їхнім законодавством спостерігається практика застосування найсуворішого покарання. У зв'язку з цим постає питання чи є це доцільним позбавлення життя особи.

Мета дослідження полягає у дослідженні легітимізації смертної кари у світі.

Смертна кара – це найвища міра відповідальності засудженого за конкретний злочин після належного судового розгляду [1].

На сьогодні, у країнах де застосовують смертну кару існує досить багато способів здійснити процедуру щодо позбавлення життя злочинця, який вчинив протиправне діяння, а саме:

- смертельна ін'єкція;
- розстріл;
- удар електричним струмом;
- повішення;
- обезголовлення [8].

На нашу думку, слід проаналізувати законодавства країн, у яких спостерігається цей вид відповідальності, а саме: Китай, Саудівська Аравія, Іран, Ірак, Єгипет, США (27 штатів), Пакистан, Сомалі, Південний Судан, Ємен та інші.

Офіційних даних з Китаю немає, тому що статистика смертної кари є державною таємницею, але правозахисна організація Amnesty International підрахувала, що країна здійснила тисячі страт у 2019 році. За винятком Китаю, три країни теж стратили доволі багато фізичних

осіб, а саме: Іран – 251, Саудівська Аравія – 184 та Ірак 100. Слід зазначити, що Саудівська Аравія є єдиною країною, де наявне відсічення голови як спосіб страти. За 2019 рік в Єгипті було страчено понад 32 фізичні особи, більшість з яких були повішені за свої протиправні діяння. У 2019 році в США було страчено 25 осіб, шість штатів стратили шляхом смертельної ін'єкції, а один штат (Теннессі) застосував удар електричним струмом. Що стосується інших країн то з 2013 року 33 країни здійснили принаймні одну страту [2].

Необхідно зауважити, що смертна кара має як переваги, так й недоліки. Так, до переваг ми відносимо наступне: смертна кара утримує злочинців від вчинення тяжких злочинів. Здоровий глузд та інстинкт самозбереження підказує, що найстрашніше для людини – це втратити життя; отже, смертна кара є найкращим стримувальним засобом, коли мова йде про здійснення психологічного гальмування людей від вчинення найтяжчих злочинів;

Щобільше, варто зазначити, що відплата за вчинене кримінальне правопорушення означає не те саме, що й помста. Відплата є необхідною частиною процесу покарання – без неї друзі та сім'я жертв, не змогли б відчувати, що справедливість перемогла.

До негативних наслідків ми можемо віднести те, що смертна кара непропорційно впливає на найбідніші верстви суспільства та расові меншини, оскільки вони не можуть матеріально дозволити собі належну юридичну допомогу. Наприклад, у США, незважаючи що лише 13% населення є афроамериканцями, 50% із засуджених до смертної кари – це саме афроамериканці [4].

Деякі дослідники констатують, що смертна кара є безболісною процедурою, з чим ми абсолютно не згодні, адже повертаючись до вищезазначеної інформації, способами смертної кари є: удар електричним струмом і повішення. На наше глибоке переконання, з огляду на історичний аналіз та анатомічні особливості будови людського організму, застосування смертної кари не може бути безболісним методом, тому ці методи слід віднести до недоліків;

Ми впевнені, що будь-який судовий розгляд кримінальної справи не позбавлено суб'єктивного фактору, тому ми переконанні, що правосуддя неминуче може здійснювати помилки. Люди, яких було незаконно ув'язнено, можуть бути звільнені з в'язниці та можуть на

законних підставах претендувати на одержання компенсації, на відміну від страти наслідки якої ніколи не зможуть бути виправлені, тому яке не було чудове законодавство, воно не може бути досконалим [4]. Наприклад, практика США демонструє, що з 1989–2020 рік було страчено 20 осіб, після чого було доказано, що ці особи були не винними і це лише за офіційними даними [3].

Варто зазначити, що існує декілька міжнародних конвенцій з прав людини, які надаються державам, що бажають відмовитися від смертної кари як кримінального вироку, а саме:

Шостий протокол до Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, що стосується скасування смертної кари. Цей договір дозволяє застосовувати смертну кару за дії, вчинені під час війни або під час неминучої загрози війни [7];

Другий факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, спрямований на скасування смертної кари [5];

Тринадцятий Протокол до Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод щодо повного скасування смертної кари за будь-яких обставин [6].

Ці протоколи зображують той факт, що загальна тенденція міжнародного права полягає в тому, щоб заохочувати держав скасувати застосування смертної кари.

Отже, ми дійшли висновку, що смертну кару не можна вважати гуманним способом щодо досягнення правосуддя, досліджуючи за справами осіб, які були засуджені до смертної кари, але водночас виявились не винними та за наявності не досконалого законодавства чи корумпованої системи правоохоронних органів, тому слід повсякчас та в усіх без винятку країнах скасувати цю процедуру, яка є незворотною та забирає життя.

Список використаних джерел:

1. BBC. Introduction to capital punishment. URL: <https://www.bbc.co.uk/ethics/capitalpunishment/intro.shtml>
2. BBC. NEWS. Death penalty: How many countries still have it? URL: <https://www.bbc.com/news/world-45835584>

3. DEANTH PENALTY INFORMATION CENTER. Executed But Possibly Innocent punishment. URL: <https://deathpenaltyinfo.org/policy-issues/innocence/executed-but-possibly-innocent/>

4. Soapboxie. The Pros and Cons of the Death Penalty punishment. URL: <https://soapboxie.com/government/Death-Penalty-Pros-and-Cons>

5. Верховна Рада України. Законодавство України. Другий Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що стосується скасування смертної кари (укр./рос). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_187#Text

6. Верховна Рада України. Законодавство України. Протокол № 13 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який стосується скасування смертної кари за всіх обставин. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_180#Text

7. Верховна Рада України. Законодавство України. Протокол N 6 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який стосується скасування смертної кари (укр./рос). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_802#Text

8. Волинські новин. Перше інформаційне агентство. Які країни досі використовують смертну кару та чим вона небезпечна. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/yaki-krayiny-dosi-vykorystovuiut-smertnu-karu-ta-chym-vona-nebezpechna/>